

mammadaba

putnu skola

Latvijas
Putnu
fonds

Putnu barošana

ziemā

Barot vai

Kopš seniem laikiem, pienākot rudenim un ziemei, cilvēki vēlas barot putnus, lai tiem palīdzētu pārdzīvot auksto laiku. Iestājoties aukstumam un sniegam, dabā samazinās putniem pieejamā barība, tomēr arī šādos apstākļos putni paši spēj atrast sev nepieciešamās barības daudzumu. Interesanti, ka putnus barot ziemā nav nepieciešams, jo, lai cik bargi būtu laika apstākļi, putni ir raduši paši sev vajadzīgajā daudzumā atrast barību arī aukstajā sezonā. Tomēr gan Latvijā, gan citur pasaulē putnu barošana ziemā ir cilvēku iemīļota nodarbe un, ja to dara atbildīgi, tas putniem, protams, atvieglo barības sameklēšanu.

nebarot

putnus ziemā?

Ja esat nolēmuši barot putnus aukstajā sezonā, tad ļoti svarīgi ir ievērot šos trīs nosacījumus:

- ja ir sāksis barot putnus, tas jāturpina līdz pavasarim, kad ne tikai dienās, bet arī naktīs gaisa temperatūra nav zemāka par 0 grādiem un ir nokususi sniega sega;
 - barotavā vienmēr – katru dienu – jābūt barībai. Nedrīkst pieļaut kaut vienas barošanas reizes iztrūkšanu;
 - barība, ko dod putniem, nedrīkst būt sālīta un/vai ar garšvielām.
-

Ja putnu barošanu ziemā pēkšņi pārtrauks, barotavai piesaistītie putni laiku, ko vajadzētu izmantot barības meklēšanai citur, pavadīs pie barotavas, gaidot, kad tajā barība parādīsies, jo līdz šim tā tur ir bijusi. Gaidot barotavā ierasto ēdienreizi, putni nepagūs uzņemt nepieciešamo barības daudzumu, pienāks nakts,

Ja baro – dari to

un barotavai piesaistītie putni ies bojā nosalstot, jo bez nepieciešamā enerģijas daudzuma nespēs pārciest aukstumu.

Nav vēlams barot ūdensputnus – pīles un gulbjus, jo tad šie putni, pienākot salam un ūdenstilpēm aizsalstot, aizlidos prom uz piemērotākām ziemošanas vietām. Taču, ja pīles un gulbjus ir sākts barot, tas jādara līdz pavasarim. Jāņem vērā, ka gulbji var kļūt tik ļoti atkarīgi no barošanas, ka paliks uz vietas pat tad, kad ūdenstilpe aizsals. Tas draud ar putnu iesalšanu ledū un bojāeju.

Putnu barošana jāpārtrauc pavasarī, kad nokūsis sniegs un gaisa temperatūra nav zemāka par 0 grādiem. Vasarā putnus nebaro. Rudenī sāk barot, kad gaisa temperatūra ir zemāka par 0 grādiem un/vai ir uzsnidzis sniegs.

katru dienu, visu ziemu!

Pēc sastāva barībai, ko dod putniem, iespējami vairāk jāatbilst putnu dabiskajai barībai. Barotavu ir jāpiepilda agri no rīta – līdz ar gaismas uzaušanu, kad pēc garajām un aukstajām naktīm putni sāk aktīvi meklēt pārtiku.

Labā un enerģijas bagātā putnu barība ir tauki – svaigs, nesālīts speķis bez garšvielām. Šādu barību ļoti iecienījušas lielās zīlītes, zilzīlītes, pelēkās zīlītes, purva zīlītes, dižraibie dzeņi, vidējie dzeņi, mazie dzeņi, dzilnīši un citi putni. Lai putnu ēdienkarti bagātinātu, kausētus cūku taukus var samaisīt viendabīgā masā ar auzu pārslām.

Putnu iecienīta barība ir arī saulespuķu sēklas, auzu pārslas, grūbas, prosa, putraimi, zemesrieksti, linsēklas, labības graudi, arī dažādu nezāļu sēklas – ar to labprāt cienāsies zaļžubītes, dzeltenās stērstes, svilpji, ķivuļi, ķeģi,

Ar ko cienāt

irbes, arī zīlītes un citi putni. Šai sausajai graudveida un sēklveida barībai vēlams piejaukt saulespuķu eļļu, margarīnu vai kausētus taukus, tad barība putniem būs enerģētiski barojošāka un barotavā nesasals.

Putnus var barot arī ar vārītām pupām un zirņiem, maizi. Maizes gabalus vēlams izmērcēt saulespuķu eļļā. Ja bijis labs ābolu ražas gads, atklātās vietās var izlikt ābolus – tie ļoti garšo melnajiem meža strazdiem, dižknābjiem, svilpjiem un zīdastēm.

Rudenī var lielā daudzumā savākt un izkaltēt pīlādžus, kas labi garšo zīdastēm, melnajiem meža strazdiem un svilpjiem. Derēs arī kaltētas mellenes, brūklenes, aronijas un citas ogas.

putnus?

Putnu barotavas izgatavošana ir vienkārša, neprasa daudz materiālu un neaizņems daudz laika. Putnu barotavas var izvietot visdažādākajās vietās – uz palodzes, pie ēku sienām, koku zaros, mežmalās. Vislabāk barotavas izvietot nomalākās vietās, kur papildināt savas enerģijas krājumus putniem netraucētu cilvēki un tām netiktu klāt kaķi vai citi plēsēji.

Visvienkāršākais veids, kā barot putnus, ir stingrā stieplē koka zaros iekārt spēķa ādu vai gabalu. Zilītes un dzeņi ar nagiem ieķersies ādā, un barošanās tiem nesagādās nekādas grūtības.

Eļļā vai margarīnā samērcētas baltmaizes biezākas šķēles var uzdurt uz zara, savukārt kausētus taukus var uzziest uz raupjas virsmas – koka mizas, žoga dēļa un citur.

Kā izveidot

Tāpat putnus var barot, koka, krūma vai nomaļākas ēkas radītā aizvējā izkaisot barību uz zemes. Šādā gadījumā pirms katras barošanas reizes ir regulāri jānotīra sniegs, vēlama arī neliela nojume virs barības. Jāņem vērā, ka šo barotavu izmantos arī lielāki putni – pelēkās vārnas, siļi, kovārņi, baloži, žagatas, kas barību ātri vien notiesās, tāpēc tās var pietrūkt mazākiem putniem – zīlītēm, zaļžubītēm, svilpjiem un citiem.

barotavu?

Mazos putnus ērti ir barot klasiskajās “mājiņas” tipa barotavās ar jumtiņu, kas pagatavotas no koka un stingrā stieplē iekārtas koku zaros vai piestiprinātas uz palodzes, pie sienas, uz stabiņa un citur. Jumtiņš nepieciešams tādēļ, lai barība neapsnigtu vai pēc slapjdraņķa nekļūtu mitra un nesasaltu. Savukārt barotavas grīdai nepieciešamas apmales, lai putnu rosības rezultātā barība nebirtu ārā. Zarā iekārtas barotavas šūpošanās mazajiem putniem netraucēs ēdienreizi, taču šādā barotavā būs grūti cienāties lielākiem putniem. Ja barotava ir iekārta koka zarā, jāraugās, lai vējā šūpojoties, barība no tās nebirtu ārā. Jāatceras, ka barotavai jābūt tādai, lai putniem būtu viegli piekļūt barībai un arī cilvēkam būtu ērti to ikdienā papildināt. Barotavu var izgatavot arī no tetrapakas.

Pavisam vienkāršs veids barotavas izgatavošanai ir konservu kārbas iekāršana stieplēs koka zarā ar atvērumu uz leju. Pirms iekāršanas kokā konservu kārbā iepilda kausētu cūku tauku un auzu pārslu maisījumu. Aukstā laikā maisījums ātri sastings un stingri turēsies kārbā. Zīlītes, dzeņi un dzilnīši turēsies pie kārbas malām un barosies, turklāt šādā barotavā gardais cienasts nekad neapsnigs. Arī saimniecības preču lielveikalos iespējams atrast dažādu modeļu putnu barotavas – ja nav vaļas pašiem gatavot, atliek vien iegādāties un uzstādīt. Veikalos ir pieejama arī putnu barība – dažādas tauku bumbas un sausie barības maisījumi, taču pašam sagatavot putnu barību ir krietni izdevīgāk.

Visbeidzot – arī putniem patīk tīrība, tāpēc no barotavas regulāri jāaizvāc putnu mēsli un jāizņem bojātā barība, barotava jāizslauka, savukārt pašam barotājam pēc putnu ēdnīcas aprūpēšanas ir kārtīgi jānomazgā rokas ar ziepēm vai citu atbilstošu mazgāšanas līdzekli.

Latvijas
Putnu
fonds

Palīdzi putniem atbildīgi!

Sadarbībā ar Latvijas Putnu fondu
2013©Mammadaba
2013©Latvijas Putnu fonds
Tekstu sagatavoja Kaspars Funts
Izdevējs: AS "Latvijas valsts meži"

www.mammadaba.lv

LATVIJAS VALSTS MEŽI

